

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 06-04-2015

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/2186/06-04-2015

Α Π Ο Φ Α Σ Η 40/2015

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στην έδρα της την 18-3-2015 και ώρα 10:00 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε συνέχεια των από 11-2-2015, 25-2-2015 και 11-3-2015 συνεδριάσεων, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Γρηγόρης Λαζαράκος, ως εισηγητής, και Σπύρος Βλαχόπουλος, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Αναστασίου–Ιωάννη Μεταξά και Λεωνίδα Κοτσαλή, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Το τακτικό μέλος Δημήτριος Μπριόλας αν και εκλήθη νομίμως εγγράφως, δεν παρέστη λόγω κωλύματος και ο αναπληρωτής του Χαράλαμπος Ανθόπουλος απείχε λόγω προσωπικού κωλύματος και κατά τις τέσσερις ως άνω συνεδριάσεις.

Παρόντες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν ο βοηθός εισηγητής Φίλιππος Μίτλεττον, προϊστάμενος του τμήματος ελεγκτών και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Με τη με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/4996/15-7-2011 προσφυγή η Α στρέφεται κατά του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) και καταγγέλλει μη ικανοποίηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης και πρόσβασης στα προσωπικά της δεδομένα που τηρεί και επεξεργάζεται το ΕΑΠ, κατά παράβαση των άρθρων 11 και 12 του ν. 2472/1997.

Στη συζήτηση της 11-2-2015 παρέστη η προσφεύγουσα Α μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Νικολάου Κονδύλη, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους και έλαβαν προθεσμία και κατέθεσαν το από 18-2-2015 (αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/1083/18-2-2015) σχετικό υπόμνημα.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και το βοηθό εισηγητή, ο οποίος στη συνέχεια αποχώρησε και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 5 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν:

(...)

ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών».

Το άρθρο 11 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

- την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του.*
- τον σκοπό της επεξεργασίας.*
- του αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων.*
- την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης*

2. *(...)*

3. *Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς.*

(...)».

Το άρθρο 12 του ν. 2472/1997 ορίζει τα εξής:

«1. Καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Προς τούτο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει υποχρέωση να του απαντήσει εγγράφως.

2. (...)

3. (...)

4. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός δεκαπέντε (15) ημερών ή εάν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή. Στην περίπτωση κατά την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρνηθεί να ικανοποιήσει το αίτημα του ενδιαφερόμενου, κοινοποιεί την απάντησή του στην Αρχή και ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να προσφύγει σε αυτήν.

(...)

Το άρθρο 8 παρ. 4 του ν. 2552/1997 περί Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, το οποίο καταργήθηκε μεν με το άρθρο 81 παρ. 14 του ν. 4009/2011, πλην όμως ετύγχανε εφαρμογής κατά τον χρόνο της αξιολόγησης της προσφεύγουσας, ορίζει τα εξής:

«Η Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης συμμετέχει στη διαδικασία αξιολόγησης της διδασκαλίας και του υλικού μιας Θεματικής Ενότητας, καθώς και στη διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων διοικητικών υπηρεσιών του ΕΑΠ προς τους φοιτητές. Στο πλαίσιο αυτό, η Μονάδα αυτή συντάσσει ειδικά έντυπα αξιολόγησης που συμπληρώνουν οι φοιτητές για κάθε Θ.Ε.. Η έκθεση λαμβάνεται υπόψη (κατά την ανανέωση της θητείας των μελών Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού), κατά τη μονιμοποίηση και εξέλιξη των μελών ΔΕΠ, κατά την αναθεώρηση του υλικού, καθώς και για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των διοικητικών υπηρεσιών. (...)».

2. Επειδή στην κρινόμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η προσφεύγουσα αναφέρει ότι είναι μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) του ΕΑΠ και στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής έτυχε αρνητικής αξιολόγησης η οποία βασίζεται, κατά κύριο λόγο, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, σε παράπονα και καταγγελίες φοιτητών. Κατόπιν αυτών ζήτησε εγγράφως με επανειλημμένες επιστολές της να της χορηγηθούν (α) τα στοιχεία που αναφέρονται στα παράπονα των φοιτητών, δηλαδή το περιεχόμενο των παραπόνων και η ταυτότητα των παραπονούμενων φοιτητών και (β) κάθε άλλο έγγραφο που βρίσκεται στον υπηρεσιακό της φάκελο και αποτέλεσε στοιχείο αξιολόγησής της. Το ΕΑΠ δεν ικανοποίησε τα ανωτέρω αιτήματα.

Με το με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/694/30-1-2012 έγγραφο η Αρχή κάλεσε το ΕΑΠ να αναπτύξει τις απόψεις του για τα καταγγελλόμενα.

Με το με αρ. πρωτ. /...-...-... (αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/3317/8-5-2012) έγγραφο το ΑΕΠ απάντησε ότι τα παράπονα των φοιτητών του τμήματος στο οποίο δίδασκε η προσφεύγουσα έγιναν καταρχήν προφορικά κατά τη συνήθη διαδικασία προς τον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο του Προγράμματος Σπουδών και προς τον Συντονιστή της Ομάδας Διδακτικού Προσωπικού. Όπως ισχυρίζεται το ΕΑΠ, δεν απαγορεύεται η διατύπωση προφορικών παραπόνων από τους φοιτητές,

ενώ επιβάλλεται ο έλεγχος της αληθείας αυτών. Συνεπώς το ΕΑΠ δεν μπορούσε να χορηγήσει στην προσφεύγουσα οποιοδήποτε έγγραφο περί τούτου. Η προσφεύγουσα ενημερώθηκε γραπτώς από τον Συντονιστή. Περαιτέρω το ΕΑΠ ισχυρίζεται ότι τα αναγραφόμενα περί γραπτών αναφορών στο κείμενο-πρακτικά της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών δεν αναφέρονται και στην προσφεύγουσα, αλλά στα λοιπά προσκαλούμενα προς εξηγήσεις-διευκρινίσεις μέλη ΣΕΠ. Επειδή δε όλοι αναφέρονται σωρευτικά, δημιουργείται η εντύπωση ότι αφορούν και την προσφεύγουσα, ενώ, όπως ισχυρίζεται το ΕΑΠ, αυτό δεν συμβαίνει όπως έχει διευκρινιστεί κατ' επανάληψη στο παρελθόν στην προσφεύγουσα. Για τον λόγο αυτό δεν της χορηγήθηκαν αντίγραφα αναφορών, καθόσον ουδέποτε υποβλήθηκαν εγγράφως. Το ΕΑΠ αναφέρει ότι η βαθμολόγηση της προσφεύγουσας από την τριμελή επιτροπή αξιολόγησης στηρίχθηκε αποκλειστικά και μόνον στα κριτήρια που είχε θέσει η Διοικούσα Επιτροπή για όλα τα μέλη ΣΕΠ, όπως προκύπτει από τα οικεία πρακτικά και στη διαμόρφωση της βαθμολογίας λαμβάνεται υπόψη η κρίση των φοιτητών, όπως αυτή διαμορφώνεται από την ανώνυμη αξιολόγηση. Με το ανωτέρω έγγραφο το ΕΑΠ διαβίβασε ως συνημμένα (α) τα πρακτικά της τριμελούς επιτροπής αξιολόγησης, (β) την αξιολόγηση του συντονιστή και (γ) σχόλια φοιτητών τα οποία αποτελούν απαντήσεις στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιείται κατά τη διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης των διδασκόντων και μελών ΣΕΠ, που συλλέγονται σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 του ν. 2552/97. Τα σχόλια αυτά προέρχονται από εκτύπωση της σχετικής σελίδας του ερωτηματολογίου για την αξιολόγηση των καθηγητών.

Την 13-7-2012 η προσφεύγουσα, προκειμένου να υποστηρίξει την καταγγελία της, απέστειλε στην Αρχή (α) τις από 30-12-2010 απόψεις της Νομικής Υπηρεσίας του ΕΑΠ προς τον Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΑΠ σχετικά με την ένσταση που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα αναφορικά με την αξιολόγησή της, (β) έγγραφο από το οποίο προκύπτει η αιτιολογία της βαθμολογίας του Συντονιστή, (γ) την ένσταση που υπέβαλε η προσφεύγουσα προς το ΕΑΠ και (δ) αντίγραφα ηλεκτρονικών μηνυμάτων που απέστειλαν προς το ΕΑΠ 19 από τους 25 φοιτητές του Τμήματός της με ευμενή σχόλια για την προσφεύγουσα. Στο έγγραφο των απόψεων της Νομικής Υπηρεσίας γίνεται αναφορά στα πρακτικά της 13-3-2010 της Επιτροπής Σπουδών που αφορά το Πρόγραμμα Σπουδών «...» όπου αναφέρεται ότι προσκλήθηκαν πέντε (5) μέλη ΣΕΠ, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, να παρουσιάσουν τις απόψεις τους σχετικά με γραπτές επώνυμες αναφορές φοιτητών για μη τήρηση του Κανονισμού Σπουδών του ΕΑΠ. Πλην όμως πρέπει να γίνει δεκτό ότι το έγγραφο αυτό αναφέρεται, όπως ισχυρίζεται και το ΕΑΠ στις απόψεις που υπέβαλε ενώπιον της Αρχής, σωρευτικά στα πέντε μέλη του ΣΕΠ και ως εκ τούτου δεν προκύπτει συγκεκριμένα ότι μεταξύ των επώνυμων αναφορών των φοιτητών υπήρξαν τέτοιες και για την προσφεύγουσα.

3. Επειδή η διαδικασία αξιολόγησης των μελών ΣΕΠ του ΕΑΠ, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 του ν. 2552/1997 το οποίο καταργήθηκε μεν με το άρθρο 81 παρ. 14 του ν. 4009/2011, πλην όμως ετύγχανε εφαρμογής κατά τον χρόνο της αξιολόγησης της προσφεύγουσας, περιλαμβάνει τη σύνταξη ειδικών εντύπων αξιολόγησης από τη Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του ΕΑΠ τα οποία συμπληρώνουν οι φοιτητές για κάθε Θεματική Ενότητα και τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης η οποία εκτιμάται κατά την ανανέωση της θητείας των μελών ΣΕΠ. Δεν προκύπτει πάντως από το κείμενο του νόμου ότι τα ανωτέρω έντυπα συμπληρώνονται επωνύμως.

4. Επειδή ο υπηρεσιακός φάκελος εργαζομένου συνιστά αρχείο προσωπικών δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 2 περ. ε του ν. 2472/1997 και συνεπώς ο εργαζόμενος ως υποκείμενο των δεδομένων απολαύει των δικαιωμάτων ενημέρωσης (άρθρο 11) και πρόσβασης (άρθρο 12) που θεσπίζει ο ν. 2472/1997. Επίσης ο εργαζόμενος έχει υπέρτερο έννομο συμφέρον να λάβει γνώση και των στοιχείων τρίτων προσώπων που περιλαμβάνονται στον υπηρεσιακό του φάκελο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 2 περ. ε του πιο πάνω νόμου, στο μέτρο που αυτό είναι απολύτως αναγκαίο για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος που μπορεί να επιδιώκει ο εργαζόμενος. Το συμφέρον αυτό συνίσταται συνήθως στην προβολή αντιρρήσεων σε σχέση με αρνητική αξιολόγησή του από τον εργοδότη. Το γεγονός δε ότι στοιχεία τρίτων περιλαμβάνονται στον υπηρεσιακό φάκελο εργαζομένου συνηγορεί, κατ' αρχήν, στην ύπαρξη τέτοιου εννόμου συμφέροντος. Στην περίπτωση αυτή ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να ενημερώνει προηγουμένως τον τρίτο για τη διαβίβαση των στοιχείων του στον εργαζόμενο (άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997).

5. Επειδή ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης νοείται μόνο κατά το μέτρο που μια πληροφορία που συνιστά δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, είτε περιλαμβάνεται σε διαρθρωμένο αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του υπεύθυνου επεξεργασίας είτε τυγχάνει επεξεργασίας με αυτοματοποιημένες μεθόδους εκ μέρους του υπεύθυνου επεξεργασίας. Οίκοθεν, συνεπώς, νοείται ότι υποχρέωση ικανοποίησης δικαιώματος πρόσβασης δεν υφίσταται όσον αφορά πληροφορίες που είτε δεν περιλαμβάνονται σε διαρθρωμένο αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είτε δεν τυγχάνουν επεξεργασίας με αυτοματοποιημένες μεθόδους. Ως εκ τούτου το ΕΑΠ υποχρεούται σε ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης της προσφεύγουσας σε όσα δεδομένα της προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται είτε σε συμβατικό είτε σε ηλεκτρονικό αρχείο του ΕΑΠ. Από την εξέταση του φακέλου της υπόθεσης δεν προέκυψε ότι υπήρχαν ονομαστικά γραπτά σχόλια φοιτητών του ΕΑΠ που αναφέρονταν στην προσφεύγουσα βάσει των οποίων έλαβε χώρα η αξιολόγησή της. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι υπήρχαν επώνυμα σχόλια φοιτητών δεν επιβεβαιώθηκε από την ακρόαση και την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης. Αντιθέτως προέκυψε ότι για την αξιολόγηση αυτή ελήφθησαν υπόψη ανωνυμοποιημένα σχόλια φοιτητών τα οποία συλλέγονται

κατά τη διαδικασία του άρθρου 8 παρ. 4 του ν. 2552/1997. Τα σχόλια αυτά συνιστούν προσωπικά δεδομένα της προσφεύγουσας και πρέπει να της χορηγηθούν από το ΕΑΠ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή διατάσσει το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο να χορηγήσει στην Α το σύνολο ανωνυμοποιημένων σχολίων φοιτητών που αναφέρονται σε αυτήν και υπάρχουν στο σχετικό φάκελο αξιολόγησής της και κάθε άλλο έγγραφο που αναφέρεται σ' αυτήν προσωπικά και δεν της έχει χορηγηθεί, ενημερώνοντας την Αρχή σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης αυτής.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου